

CONSTITUȚIA ROMÂNIEI

Art. 4.

- (1.) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.
- (2.) Măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români.

Art. 20.

- (1.) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.
- (2.) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale.

Art. 32.

- (3.) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.

Art. 26.

Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată.

Art. 29.

Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă.
Nimeni nu poate fi constâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.

LEGEA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Legea Nr. 84 din 24 iulie 1995 apărut în Monitorul oficial, an VII., nr. 167, partea I., 31 iulie 1995. Modificat și completat conform legii nr. 151 din 30. 07.1999, publicat în Monitorul oficial, nr.370, 03.08.1999

Art. 4.

Învățământul are ca finalitate formarea personalității umane prin educarea în spiritul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, al demnității și al toleranței, al schimbului liber de opinii.

Art. 8

În fiecare localitate se organizează și funcționează unități, clase sau formații de studiu cu limba de predare română și, după caz, cu predarea în limbile minorităților naționale ori se asigură școlarizarea în limba maternă în cea mai apropiată localitate în care este posibil.

Art. 118.

Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să studieze și să se instruiască în limba maternă, la toate nivelurile și formele de învățământ pentru care există o cerere suficientă, în condițiile legii.

Art. 121.

Elevilor aparținând minorităților naționale care frecventează unități de învățământ cu predare în limba română li se asigură, la cerere și în condițiile legii, ca disciplină de studiu, limba și literatura maternă, precum și istoria și tradițiile minorității naționale respective.

Art. 119.

În funcție de necesitățile locale, se pot organiza, la cerere și în condițiile legii, grupe, clase, secții sau școli cu predare în limbile minorităților naționale.

Art. 180.

Asupra dreptului copilului minor de a urma școala în limba română sau în limba unei minorități naționale hotărăște părintele sau tutorele legal instituit.

ORDIN AL MINISTRULUI EDUCAȚIEI NAȚIONALE

nr. 3533 din 31.03./1999 privind studiul limbii materne de către elevii aparținând minorităților naționale care frecventează școli cu predare în limba română

În baza Legii Învățământului nr. 84/1995 și a Ordinului Ministrului nr. 4646/1998, elevilor aparținând minorităților naționale care învață în școli cu limba de predare română li se asigură posibilitatea studiului limbii materne.

I. Studiul limbii materne

1. Studiul limbii materne începe cu clasa I a școlii primare.
2. În situația în care un elev sau mai mulți (grupa/clasa) nu au studiat anterior limba maternă și doresc să se alăture unei grupe/clase în funcțiune, alta decât clasa I, ei trebuie să facă dovada cunoașterii limbii materne la nivelul respectiv, prin susținerea unui test de limbă. Testul se susține cu profesorul de limbă maternă din școală și nu îi are vedere pe începători.

VIII. Efectivele de elevi și formațiunile de studiu

În localitățile cu efective reduse de elevi (sub 10/ciclu), se poate organiza învățământ simultan.

VIII. Numărul de ore la disciplina limba maternă

1. În clasele I-XII, numărul de ore afectat studiului limbii materne este 3-4 ore pe săptămână.
2. Având în vedere faptul că orele respective fac parte din trunchiul comun al Planului cadru de învățământ pentru clasele I-VIII, directorii de școli vor include aceste ore în orarul școlii.

V: Conținutul învățământului

Studierea limbii materne de către elevii aparținând diferitelor minorități naționale, care frecventează școli cu predare în limba română, se face pe baza programelor de învățământ aprobate de minister, a manualelor școlare elaborate în baza acestora, ori a manualelor autorizate în conformitate cu Ordinul Ministrului nr. 3811/1998.

În studiul limbii materne se va urmări transpunerea în fapt obiectivelor generale și operaționale vizate prin reforma învățământului din România.

Profesorii au dreptul de a selecta din manualele școlare textele pe care le consideră adecvate nivelului de cunoștințe al elevilor, recomandând pentru lectura suplimentară pe cele care nu pot fi studiate în numărul de ore prevăzut.

VI. Frecvența și evaluarea elevilor

1. Evaluarea cunoștințelor elevilor se face în conformitate cu metodologia evaluării. În clasele V-XII, elevii vor susține câte o lucrare scrisă pe semestru (teza) la limba maternă.
2. Susținerea examenului de capacitate la limba maternă pentru această categorie de elevi rămâne la latitudinea conducerii școlilor, prin consultarea obligatorie a părinților și a elevilor în cauză.

VIII. Dispoziții finale

1. Inspectoratele școlare județene și conducerile de școli vor aduce la cunoștința părinților și a elevilor de diverse etnii prezentele Instrucțiuni, pentru ca aceștia să poată beneficia – în cunoștință de cauză – de drepturile pe care le au.
2. Inspectoratele școlare județene au obligația de a asigura cartea școlară pentru minoritari, transmitând corect și la timp necesarul de manuale.
3. Direcția Generală Învățământ pentru Minorități Naționale din cadrul Ministerului Educației Naționale – prin inspectorii săi de specialitate – acordă sprijin în derularea corectă și eficientă a procesului de învățare a limbilor materne ale minorităților naționale prin colaborare cu toți factorii responsabili și interesați din rețeaua învățământului și din afara acesteia.

METODOLOGIA APLICĂRII “INSTRUCȚIUNILOR” PRIVIND STUDIUL LIMBII MATERNE DE CĂTRE ELEVII APARTINÂND MINORITĂȚII NAȚIONALE CARE FRECVENTEAZĂ ȘCOLI CU PREDARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

aprobate prin Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 3533 din 31. 03. 1999.

Potrivit Legii Învățământului Nr. 84/1995, republicată în Monitorul Oficial 606/10.XII.1999. partea I, art. “elevilor aparținând minorității naționale, care frecventează unități cu predare în limba română, li se asigură, la cerere și în condițiile legii, ca disciplină de studiu limba și literatura maternă, precum și istoria și tradițiile minorității naționale respective.”

Pornind de la această bază legală, conștient de importanța învățării limbii materne în păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale (dreptul la identitate fiind garantat și de Constituția României, art. 6 <1>), Ministerul Educației Naționale a luat o serie de măsuri menite să asigure accesul la studiul limbii materne și în școlile cu predare în limba română. Întrucât ordinele și notificările în acest domeniu au fost emise într-o perioadă de timp îndelungată, se resimte nevoia rezumării lor într-un singur act normativ, urmărindu-se o reglementare coerentă și unitară.

I. Limba și literatura maternă

1. Statutul disciplinei “Limba și literatura maternă” în școlile cu predare în limba română

- a.) Orele de *Limba și literatura maternă* fac parte din **trunchiul comun** al planurilor –cadru de învățământ, și, în consecință, aceste ore sunt obligatoriu incluse în orarele școlilor.

- b.) Numărul de ore afectat acestei discipline este de 3-4 ore pe săptămână, în fiecare an de studiu.
- c.) Disciplina Limba și literatura maternă *nu poate fi inclusă în categoria orelor la dispoziția școlii*, cu excepția cazului în care elevii optează pentru aprofundarea studiului limbii materne și au deja asigurate cele 3-4 ore pe săptămână la această disciplină.
- d.) După exprimarea opțiunii, studiul limbii materne devine obligatoriu de-a lungul întregului ciclu de învățământ primar și gimnazial, iar după o nouă opțiune, de-a lungul întregului ciclu de învățământ liceal.

2. Cine are dreptul la studiul limbii materne?

Orice elev, care consideră, sau al cărui părinte sau tutore legal consideră că elevul are limba maternă sau naționalitatea diferă de cea română. Este interzisă cu desăvârșire condiționarea accesului la studiul limbii materne de existența unei declarații de apartenență la o minoritate, întrucât Constituția României, la Art. 6. garantează dreptul la identitate, iar datele personale declarate la recensăminte sunt confidențiale. De vreme ce apartenența la o naționalitate sau limbă maternă nu pot fi verificate, se subînțelege că orice elev de orice naționalitate poate studia disciplina Limba și literatura maternă, dacă el și părintele sau tutorele legal consideră că acest lucru este benefic elevului.

Orice elev are dreptul să înceapă studiul limbii materne în orice an de studiu, de la nivelul grupei de începători.

3. Cine și cum poate cere înființarea unor grupe sau clase de studiu a limbii materne?

Potrivit art. 180 al Legii Învățământului 84/1995 republicată “asupra dreptului minorului de a urma școala în limba română sau în limba unei minorități naționale hotărâște părintele sau tutorele legal instituit”.

4. Când trebuie depuse cererile?

Oricând în intervalul 1 ianuarie – 31 mai. Cererile se referă la anul școlar următor.

9. Cazuri speciale

a.) Minorități care nu au limbă literară

În cazul în care elevii aparțin unei minorități naționale care nu are limbă literară, și a căror limbă este considerată de lingviști un dialect al unei limbi literare, ei au dreptul să studieze limba literară respectivă, așa cum se întâmplă în cazul minorității germane, compusă din sași, șvabi, ș.a. și care dintotdeauna învață în școală limba germană. (Situția de față se aplică, de exemplu, carașovenilor, care pot opta, dacă vor, pentru studiul limbii croate, ceangăilor, care pot opta, dacă vor, pentru studiul limbii maghiare, rutenilor, huțulilor, ș.a. care pot opta, dacă vor, pentru studiul limbii ucraine, precum și tuturor, care consideră că sunt în această situație).

b.) Înființarea unor grupe și clase de studiu al limbii materne la nivel de localitate sau județ

De obicei, studiul limbii materne se asigură la școala unde elevul își desfășoară studiile. Însă în situații extreme, în cazul în care la o școală numărul total al elevilor care solicită studiul limbii materne este foarte mic (sub 7 elevi), în baza O.M.E.N. nr. 4699/14.10.1999 (privind înființarea de clase de predare a limbii elene), elevii vor fi arondați la o școală din localitate care face accesibilă frecventarea cursurilor de limbă maternă. În cazul în care nici la nivelul localității nu se găsesc cel puțin 5-6 elevi (care să justifice aprobarea de către Ministerul Educației a unor grupe de studiu a limbii materne), elevii care doresc studierea limbii materne vor putea fi arondați la școala cea mai apropiată din județ, la care se organizează studiul limbii materne respective (de exemplu, în cazul elenilor, elevii din

școlile din județe Constanța și Brăila precum din municipiul București, învață limba maternă elenă la câte o școală din Constanța, Brăila și București).

În acest caz special, orele de studiu al limbii materne (3-4 pe săptămână) vor fi efectuate în două zile (2 ore într-o zi)+1-2 ore într-o altă zi. Disciplina se înscrie în catalogul școlii de proveniență a elevilor, și în orarul școlii. Situația școlară se transmite de către școala în care se organizează clasele/grupele la școala de proveniență.

IV. Dispoziții finale

1. Inspectoratele școlare județene și ale municipiului București, precum și conducerile de școli vor aduce la cunoștința părinților și a elevilor de diverse etnii prezenta Metodologie, și o vor afișa permanent în loc vizibil și protejat, pentru ca aceștia să poată beneficia – în cunoștință de cauză – de drepturile pe care le au.